

УДК 811.161.1:811.161.3

В. І. Самахавец

Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт

**ЭТЫМАЛАГІЧНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ Ў БЕЛАРУСКАЙ ЛЕКСІКАГРАФІІ
(НА МАТЭРЫЯЛЕ ІНКАРПАРАВАННЫХ СЛОЎНІКАЎ)**

У артыкуле разглядаюцца прынцыпы этымалагічнай параметрызацыі ў тлумачальных і перакладных інкарпараваных слоўніках. Апісваюцца тыпы этымалагічных каментарыяў: пашыраны, звужаны, мінімальны, інтэрпрэтацыйны і кантэкстуальны. Адзначаюцца спосабы ўключэння этымалагічных каментарыяў у мікраструктуру слоўніка: 1) у прэпазіцыі да зоны семантызацыі рээстравай адзінкі без выкарыстання пунктуацыйных індыхатараў (напрыклад, дужак) – з прымяненнем шрыфтавых індыхатараў (паўтлустага або курсіўнага шрыфту) і без шрыфтавых індыхатараў; 2) у постпазіцыі да зоны семантызацыі без выкарыстання пунктуацыйных індыхатараў, але з прымяненнем шрыфтавых індыхатараў; 3) у прэпазіцыі да зоны семантызацыі з выкарыстаннем пунктуацыйных і шрыфтавых індыхатараў; 4) у прэпазіцыі да зоны семантызацыі з выкарыстаннем пунктуацыйных індыхатараў (напрыклад, дужак).

Ключавыя словы: інкарпараваны слоўнік, этымалагічная параметрызацыя, тлумачальны слоўнік, этымалагічны каментарый, слоўнікавы артыкул.

Для цытавання: Самахавец В. І. Этымалагічная інфармацыя ў беларускай лексікаграфіі (на матэрыяле інкарпараваных слоўнікаў) // Труды БГТУ. Сер. 4, Принт- і медiateхнологіі. 2023. № 2 (273). С. 123–127. DOI: 10.52065/2520-6729-2023-273-2-17.

V. I. Samkhavets

Belarusian State Technological University

**ETYMOLOGICAL INFORMATION IN BELARUSIAN LEXICOGRAPHY
(BASED ON THE MATERIAL OF INCORPORATED DICTIONARIES)**

The article deals with the principles of etymological parametrization in explanatory and translated incorporated dictionaries. The types of etymological comments are described: expanded, narrowed, minimal, interpretative and contextual. The ways of including etymological comments in the microstructure of the dictionary are noted: 1) in the preposition to the semantics zone of the registry unit without the use of punctuation indicators (for example, brackets) – with the use of font indicators (bold or italic font) and without font indicators; 2) in the postposition to the semanticization zone without the use of punctuation indicators, but with the use of font indicators; 3) in the preposition to the semanticization zone using punctuation and font indicators; 4) in the preposition to the semanticization zone using punctuation indicators (for example, brackets).

Keywords: incorporated dictionary, lexicography, dictionary entry, explanatory dictionary, etymological commentary, etymological parameterization.

For citation: Samkhavets V. I. Etymological information in Belarusian lexicography (based on the material of incorporated dictionaries). *Proceedings of BSTU, issue 4, Print- and Mediatechnologies*, 2023, no. 2 (273), pp. 123–127. DOI: 10.52065/2520-6729-2023-273-2-17 (In Belarusian).

Уводзіны. Этымалагічная параметрызацыя ў лексікаграфіі праводзіцца з мэтай раскрыцця паходжання моўных адзінак і закранае праблемы іх развіцця, выяўлення першапачатковай структуры і семантычных сувязей. У беларускіх інкарпараваных слоўніках этымалагічная параметрызацыя ажыццяўляецца з дапамогай шэрага памет, якімі пазначаюцца запазычаны наступных тыпаў:

а) з блізкароднасных моў (у тым ліку славянскіх): польскае – *польск.*, з *польскага*; рускае – *ад руск.*, *запазыч. з руск.*, *рус.*; стараславянскае – *стараславянскае*; старапольскае – *ст.-польск.*; украінскае – *укр.*;

б) з неславянскіх моў: англійскае – *англ.*; арабскае – *араб.*, *арабск.*; арамейскае – з *арамейск.*; з германскіх моў – з *герм. моў*; грэчаскае – з *грэчаскай мовы*, *грэч.*, *грэцк.*; іспанскае – *ісп.*, *іспан.*; італьянскае – *іт.*, *італ.*; лацінскае – *лац.*, *ад лац.*, *лат.*; літоўскае – *ад літ.*, *літ.*, *літ.*, *із літ.*; новаверхненямецкае – *нвн.*, *н.в.-ням.*, *н.-в.-ням.*; нованямецкае – *н.-ням.*; нямецкае – *ад ням.*, *ням.*; персідскае – *перс.*; ранненоваверхненямецкае – *р.-н.-в.-ням.*, з санскрыту – *санскр.*; старажытнатурэцкае – *ст.-тур.*; старажытнаўрэйскае – *старажытнаўр.*, *стараж.-яўр.*; сярэдневерхненямецкае – *свн.*, *с.в.-ням.*, *с.-в.-ням.*; сярэдненіжнямецкае – *снн.*, *с.-н.-ням.*;

скандзінаўскае – *сканд.*; старажытнаверхнямецкае – *ст.-в.-ням.*; старажытнанямецкае – *ст.-ням.*; сярэдне-лацінскае – *сяр.-лац., с.-лац.*; французскае – *франц.*; чэшскае – *чэшск.*; яўрэйскае – *яўр.*

Асноўная частка. У беларускай інкарпараванай лексікаграфіі этымалагічная параметрызацыя ажыццяўляецца толькі ў тлумачальных слоўніках. Яе вынікам з’яўляецца забеспячэнне слоўнікавых артыкулаў разнастайнымі этымалагічнымі каментарыямі. Так, у навуковай літаратуры адзначаюць два асноўныя іх тыпы – пашыраны і звужаны [1, с. 73–74].

Пашыраны этымалагічны каментарый адзначаецца ў выпадках, калі паходжанне моўнай адзінкі або яе кампанента абгрунтоўваецца за кошт прывядзення формы слова ў мове-донары з беларускім адпаведнікам і ўказаннем самой мовы: бацьвіньне – бурачная націва, лісты, з якіх вараць страву таго-ж самага названья; літ.: *batvinis, batviniāi* – тое-ж самае значэнне [2, с. 175]; гешэфт – справа (ад *ням. geschäft* – выгадная здзелка) [3, с. 534]; гульня: мастеръ въ гулни своеи Ф. Скорина XVI в. (ср. Владимировъ: «Доктор Ф. Скорина», 300) ізъ лит. *gulimā kamarā* спальня, при глаголь *gulineju, -ėti* [4, с. 14]; дзьль – польск. *dyl* ‘тоўстая дошка; бэлька; сцяна’ – ст.-в.-ням. *dyl(o)* ‘тоўстая дошка; сцяна’ – ‘тоўстая дошка; сцяна’ (1577) [5, с. 62]; колтришъ, колтрышъ – польск. *koltrysz* «грубае сукно», нвн. *Galdersch Tuch* (*Galdern* – назва мясцовасці, дзе выраблялі сукно (1510). <...> [6, с. 56]; сакрысція (лац. *sacrum* – святыня) – <...> [7, с. 364]; туркусь (1540). Польск. *turkus* – с.-в.-ням. *turkis, turkoys* – франц. *taquoise* ‘турэцкі каштоўны камень’ ад *turquois* ‘турэцкі’ [8, с. 47]; штрыпка ‘кавалак тасмы, які прышываецца знізу да калашыны штаноў і працягваецца пад ступню ці абутак’. Н.-в.-ням. *Strippe* ‘штрыпка (у штанах); пятля, вышка (у ботах); шнур’ – лац. *stroppus, struppus* ‘шнур, рэмень’ [8, с. 48] і інш.

Звужаны этымалагічны каментарый заключаецца ў абгрунтаванні паходжання моўнай адзінкі шляхам прывядзення формы слова ў мове-донары з указаннем самой мовы: кантычкі – кніжкі (літаральна – зборнікі каталіцкіх царкоўных песен. Польск. *kantyczka*) [3, с. 539]; куфа [польск. *kufa* <ням. *Kufe*] – вялікая бочка [9, с. 475]; шынок (шынокъ) (польск. *szynk* <ням. *Schenke*) – карчма [10, с. 318].

У слоўнікавых артыкулах са звужанымі этымалагічнымі каментарыямі семантызацыя або не праводзіцца, або датычыцца не ўласна формы слова ў іншай мове, а лексічнай адзінкі, вынесенай у рэестр: стирта – становіцца будыць толькі трынаццаць стиртъ К 8. Lit. *stírta* [11, с. 160]; карафінка – шклянная пасудзіна (ад іт. *caraffina*) [3, с. 540] і інш. Так, напрыклад, субстантыў *caraffina* ў італьянскай мове абазначае не проста “шклянную пасудзіну”, а

канкрэтны яе тып – шклянную або крыштальную пасудзіну з вузкім доўгім горлам, якая выкарыстоўвалася для вады, віна і пад. [12, с. 402].

Акрамя адзначаных, мэтазгодна вылучыць яшчэ тры тыпы этымалагічных каментарыяў, якія выкарыстоўваюцца ў беларускіх інкарпараваных слоўніках, – мінімальны, інтэрпрэтацыйны і кантэкстуальны.

У слоўнікавых артыкулах з мінімальнымі этымалагічнымі каментарыямі семантызацыя, таксама як і ў слоўнікавых артыкулах са звужанымі этымалагічнымі каментарыямі, датычыцца ўласна рэестравай адзінкі, але пры гэтым адсутнічае дакладная форма слова ў іншых мовах – замест яе падаецца толькі агульнае ўказанне на паходжанне моўнай адзінкі (англ., араб., грэч., лац., ням., польск., рус., франц., яўр. і інш.): а вей (яўр.) – о гора! [9, с. 308]; Арнольд (з герм. моў) – “магутны арол”. Не частае. У сялян амаль не выкарыстоўвалася [13, с. 233]; гачак (польск.). Кручок. <...> [14, с. 267]; дзясніца – (стараславянскае) правая рука [15, с. 202]; зайн-гезунд, фор генунд (яўр.) – будзьце здаровы, усяго вам добрага (апошняе пры адыходзе, ад’ездзе) [16, с. 443]; кагал (стараж.-яўр.). Тут: каляктыўная гаспадарка. <...> [14, с. 271]; ктыгар – (грэч. заснавальнік, стваральнік) папячыцель, заказчык, укладчык, будаўнік храма або асоба, якая забяспечвае храм неабходнымі прыладамі [15, с. 203]; панцыр (ням.). Браня, танк. <...> [14, с. 279]; пархума. Парфума (франц.). <...> [14, с. 279]; сызорак. Сыцізорык (польск.). <...> [14, с. 285]; хэўра (яўр.). Група людзей, аб’яднаных для разбою, злачынства; банда. <...> [14, с. 289]; шынгельса (англ.). Дранка, драніца, гонта. <...> [14, с. 291].

Тацыяна (разм. Тацяна, Таня; грэч., лац.) – наладжвальніца, арганізатарка [13, с. 238].

Антаніна (разм. Антоля; лац. або грэч.) – кветка; тая, хто ўступае ў бой [13, с. 236]; Вадзім (разм. Вадзё, Вадзя; запазыч. з рус.) – “забіяка” [13, с. 233]; Вольга (разм. Волька, Воля; сканд.) – дакладнай этымалогіі няма, аднак некаторыя лічаць, што гэта жаночы варыянт ад імя Алег, што значыць святы [13, с. 236]; Иван (разм. Івась, Ян, Ясь, Янка, Янук, Януш і інш.; старажытняяўр.) – “той, каго мілуе Бог” [13, с. 234].

У шэрагу выпадкаў сустракаюцца інтэрпрэтацыйныя этымалагічныя каментарыі – у іх форма іншамоўнага слова (насуперак выпрацаванай традыцыі) прыводзіцца ў беларускай транслітарцыі, а семантызацыя можа датычыцца:

а) рэестравага слова: мячэць (араб. масджыд) – культурная пабудова веравызначэння ісламу (мусульман). <...> [7, с. 363]; інталіяжы – з польскага анталіяжы – карункі [16, с. 444]; джаролца – памянш. ад джерело (укр.) – крыніца [16, с. 443];

б) лексічнай адзінкі ў мове-донары: вотовати – галасаваць, падаваць голас; ад лац. вотум –

даваць абяцанне [17, с. 228]; заўвуч. Завуч (ад руск. заведующий учебной частью). Загадчык навукальнай часткі ў школе, вучылішчы. <...> [14, с. 270].

Кантэкстуальныя этымалагічныя каментарыі сустракаюцца ў інкарпараванай лексікаграфіі рэдка і характарызаваюцца ўключэннем звестак этымалагічнага характару непасрэдна ў склад дэфініцыі без якіх-небудзь памет: осанна – малітвенны кліч, у перакладзе з грэчаскай мовы азначае: выратуй; зберажы [18, с. 608].

Вылучаныя тыпы этымалагічных каментарыяў, акрамя кантэкстуальнага, – пашыраны, звужаны, мінімальны, інтэрпрэтацыйны – прадугледжваюць пэўную іх лакалізацыю ў структуры слоўнікавага артыкула. Адзначаюцца чатыры асноўныя спосабы іх уключэння ў мікраструктуру слоўніка:

1) у прэпазіцыі да зоны семантызацыі рэстравай адзінкі без выкарыстання пунктуацыйных індыхатараў (напрыклад, дужак):

а) з прымяненнем шрыфтавых індыхатараў (паўтлустага або курсіўнага шрыфту): гульня: мастеръ въ гулни своеи Ф. Скорина XVI в. <...> изъ лит. gulimá kamaга спальня <...> [4, с. 14]; стирта – становіцца буддзі толькі трынаццаць стиртъ <...> Lit. stirta [12, с. 160];

б) без шрыфтавых індыхатараў: інталіяжы – з польскага анталіяжы – карункі [16, с. 444];

2) у постпазіцыі да зоны семантызацыі без выкарыстання пунктуацыйных індыхатараў, але з прымяненнем шрыфтавых індыхатараў: вотовати – галасаваць, падаваць голас; ад лац. вотум – даваць абяцанне [17, с. 228]; галіцца – сільна чаго жадаць, упорыста да чаго імкнуцца. Карскі выводзіць ад літ. galeti – магчы, быць у сіле, galimas – магчымы [19, с. 226]; карунд ‘вельмі цвёрды мінерал, разнавіднасцямі якога з’яўляюцца рубін, тапаз, сапфір’. Польск. kogund – н.-в.-ням. Kogund – санскр. kuruvinda ‘рубін’ [8, с. 47];

3) у прэпазіцыі да зоны семантызацыі з выкарыстаннем пунктуацыйных і шрыфтавых індыхатараў: asesar (лат. assessor) – засядацель у казённых палатах [20, с. 319]; аўстэрыя (італ. osterif) – тып пастаялага двара або заезнай карчмы [7, с. 360]; гачак (польск). Кручок. <...> [14, с. 267]; дукат (dukat) (іт. dukato) – старажытная залатая манета [9, с. 310]; Иван (разм. Івась, Ян, Ясь, Янка, Янук, Януш і інш.; старажытнаяўр.) – “той, каго мілуе Бог” [13, с. 234];

кагал (стараж.-яўр.). Тут: каляктыўная гаспадарка. <...> [14, с. 271]; Клара (лац.) – ясная [13, с. 237]; куфа [польск. kuфа < ням. Kufe] – вялікая бочка [9, с. 475]; Марфа (разм. Мархва; з арамейск.) – гаспадыня, настаўніца [13, с. 237]; мяэць (араб. масджыд) – культурная пабудова веравызначэння ісламу (мусульман). <...> [7, с. 363]; панцыр (ням.). Браня, танк. <...> [14, с. 279]; сакрысція (лац. sacrum – святыня) – бакавое памяшканне ў касцёле ці кляштары, прызначанае для захавання культувага начыння, адзення свяшчэннаслужыцеляў [7, с. 364]; хэўра (яўр.). Група людзей, аб’яднаных для разбою, злачынства; банда. <...> [14, с. 289]; шынгелься (англ.). Дранка, драніца, гонта. <...> [14, с. 291]; шынок (шинокъ) (польск. szynk < ням. Schenke) – карчма [10, с. 318];

4) у прэпазіцыі да зоны семантызацыі з выкарыстаннем пунктуацыйных індыхатараў (напрыклад, дужак): гешэфт – справа (ад ням. geschäft – выгадная здзелка) [3, с. 534]; кантычкі – кніжкі (літаральна – зборнікі каталіцкіх царкоўных песен. Польск. kantyczka) [3, с. 539]; пархума. Парфума (франц.). <...> [14, с. 279]; сызорак. Сыцізорык (польск.). <...> [14, с. 285] і інш.

Заклучэнне. Такім чынам, праведзенае даследаванне дазваляе зрабіць шэраг высноў. Этымалагічная параметрызацыя адыгрывае важную ролю ў лексікаграфічным апісанні запазычаных моўных адзінак. Аднак у беларускіх інкарпараваных слоўніках адзначаецца адсутнасць агульнапрынятых прынцыпаў яе ажыццяўлення. Гэта праяўляецца ў полімарфізме лексікаграфічных памет, калі адзін і той жа аб’ём інфармацыі перадаецца фармальна рознымі абазначэннямі (напрыклад, сярэдневерхняемецкае – свн., с.-в.-ням., с.-в.-ням.). Сярод лексікаграфічных памет аднадушна адносна мэтазгоднасці храналагічнай маркіроўкі лексічных адзінак, калі ў слоўніках указваецца і ўласна мова, і розныя стадыі яе развіцця (напр., лацінскае – лац. і сярэдне-лацінскае – сяр.-лац., с.-лац.). Прадстаўленая тыпалогія этымалагічных каментарыяў сведчыць пра суб’ектыўны пачатак у іх стварэнні. Таму адна з перспектывных задач беларускай лінгвістыкі, актуальная не толькі для інкарпараваных слоўнікаў, але і для лексікаграфіі ў цэлым, заключаецца ў неабходнасці распрацоўкі канкрэтнага ўніфікаванага кантэнтна-фармальнага напаўнення тых фрагментаў слоўнікавых артыкулаў, якія прысвечаны паходжанню рэстравай адзінак.

Спіс літаратуры

1. Дзятко Д. В. Беларуская лінгвістычная тэрмінаграфія: слоўнік. Мінск: Колорград, 2022. 206 с.
2. Станкевіч А. З літуанізмаў у беларускай мове // Калосьсе. 1938. № 3 (16). С. 172–175.
3. Гаўрош Н., Трыпуціна Т. Слоўнік Калоговай мовы // Калюга, Л. Творы : раман, апавесці, апавяданні, лісты / укл. Я. Р. Лецка. Мінск: Маст. літ., 1992. С. 528–559.
4. Карскій Е. Къ вопросу о влияніи литовскаго и латышскаго языковъ на білорусское наречіе // Русскій Филологическій Вестникъ. 1903. Т. XLIX. С. 12–22.

5. Галай В. Кляштар, ратуша, шпіталь: назвы будынкаў і гаспадарчых збудаванняў. Назвы жылых і гаспадарчых частак дома // Роднае слова. 1997. № 5 (113). С. 58–67.
6. Галай В. Пантофлі і панчохі, футра і фартух // Роднае слова. 1996. № 6 (102). С. 54–58.
7. Лакотка А. І. Слоўнік тэрмінаў // Нацыянальныя рысы беларускай архітэктуры. 1999. С. 360–365.
8. Галай В. Назвы ўпрыгожанняў і аздобаў // Роднае слова. 2000. № 6 (150). С. 46–48.
9. Слоўнік // Хрэстаматыя па гісторыі беларускай мовы: вучэб. дапам. / рэд. Р. І. Аванесаў; скл. У. В. Анічэнка, П. В. Вярхоў, А. І. Жураўскі [і інш.]. Мінск: Выд-ва АН БССР, 1961–1962. Ч. 1. 1961. С. 456–510.
10. Слоўнік да тэкстаў, запісаных кірыліцай // Хрэстаматыя па гісторыі беларускай мовы: вучэб. дапам. / рэд. Р. І. Аванесаў; скл. У. В. Анічэнка, П. В. Вярхоў, А. І. Жураўскі [і інш.]. Мінск: Выд-ва АН БССР, 1961–1962. Ч. 2. 1962. С. 308–318.
11. Stang Chr. S. Glossar // Die westrussische Kanzleisprache des Grossfürstentums Litauen. Oslo, 1935. S. 147–162.
12. Булыка А. М. Слоўнік іншамоўных слоў: у 2 т. Мінск: БелЭн, 1999. Т. 1. 735 с.
13. Шур В. Спіс найбольш вядомых беларускіх імёнаў, іх варыянты, паходжанне, значэнне // Беларускія ўласныя імёны: беларуская антрапаніміка і тапаніміка: дапам. для настаўнікаў. Мінск: Маст. літ., 1998. С. 233–238.
14. Цэлеш М. Лексычны камэнтар // Хмары над бацькаўшчынай. Нью-Ёрк: БНІМ, 1995. С. 263–291.
15. Слоўнік рэдка ўжываемых слоў і спецыяльных тэрмінаў // Тэмпэрны жывапіс Беларусі канца XV–XVIII стагоддзяў: каталёг / аўт.-скл. Н. Ф. Высоцкая. Мінск: Дзярж. мастацкі музей Беларусі, 1986. С. 201–205.
16. Тлумачэнні некаторых слоў // Сокі цаліны / Ц. Гартны. Мінск: Юнацтва, 1993. С. 443–445.
17. Помнікі старажытнай беларускай пісьменнасці / укл. і камент. А. Ф. Коршунава; рэд. Ю. С. Пшыркоў. Мінск: Навука і тэхніка, 1975. С. 227–233.
18. Анталогія беларускай паэзіі: у 3 т. / рэдкал.: Р. Барадулін [і інш.]. Мінск: Маст. літ., 1993. Т. 1. С. 604–610.
19. Станкевіч А. З літуанізмаў у беларускай мове // Калосьсе. 1938. № 4 (17). С. 225–226.
20. Слоўнік да тэкстаў, запісаных лацінкай // Хрэстаматыя па гісторыі беларускай мовы: вучэб. дапам. / рэд. Р. І. Аванесаў; скл. У. В. Анічэнка, П. В. Вярхоў, А. І. Жураўскі [і інш.]. Мінск: Выд-ва АН БССР, 1961–1962. Ч. 2. 1962. С. 319–323.

References

1. Dzyatko D. V. *Belaruskaya lingvistychnaya terminagrafiya* [Belarusian linguistic terminology]. Minsk, Colorgrad Publ., 2022, 206 p. (In Belarusian).
2. Stankevich A. From Lituaniisms in the Belarusian language. *Kalosse* [Colos'sus], 1938. no. 3 (16), pp. 172–175 (In Belarusian).
3. Gauroch N., Tryputina T. Dictionary of the Kalyug language. *Tvory: raman, apovestsi, apavyadanni, listy* [Works: novel, novellas, short stories, letters]. Minsk, Mastatskaya litaratura Publ., 1992, pp. 528–559 (In Belarusian).
4. Karsky E. On the question of the influence of the Lithuanian and Latvian languages on the Belarusian dialect. *Russkiy Filologicheskiy Vestnik* [Russian Philological Bulletin], 1903, vol. XLIX, pp. 12–22 (In Belarusian).
5. Galay V. Monastery, town hall, hospital: names of buildings and economic structures. Names of residential and economic parts of the house. *Rodnaye slova* [Native word], 1997, no. 5 (113), pp. 58–67 (In Belarusian).
6. Galay V. Shoes and stockings, fur coat and apron. *Rodnaye slova* [Native word], 1996, no. 6 (102), pp. 54–58 (In Belarusian).
7. Lakotka A. I. Dictionary of Terms. *Natsyyanal'nyya rysy belaruskay arkhitektury* [National features of Belarusian architecture]. Minsk, Kharvest Publ., 1999, pp. 360–365 (In Belarusian).
8. Galay V. Names of jewelry and ornaments. *Rodnaye slova* [Native word], 2000, no. 6 (150), pp. 46–48 (In Belarusian).
9. Dictionary. *Khrestamatyya pa gistoryi belaruskay movy* [Textbook on the history of the Russian language] / ed. R. I. Avanesov. Minsk, Vydavetstva AN BSSR, 1962, part 1, pp. 456–510 (In Belarusian).
10. Dictionary to texts written in Cyrillic. *Khrestamatyya pa gistoryi belaruskay movy* [Textbook on the history of the Belarusian language] / ed. R. I. Avanesov. Minsk, Vydavetstva AN BSSR, 1962, part 2, 1962, pp. 308–318 (In Belarusian).
11. Stang Chr. S. Glossar. *Die westrussische Kanzleisprache des Grossfürstentums Litauen*. Oslo, 1935, pp. 147–162 (In German).

12. Bulyka A. M. *Slounik inshamounykh slou* [Dictionary of foreign words]. Minsk, BelEn Publ., 1999, vol. 1, 735 p. (In Belarusian).
13. Shur D. List of the most famous Belarusian names, their variants, origin, meaning. *Belaruskiya ulasnyya imeny: belaruskaya antrapanimika i tapanimika* [Belarusian proper names: Belarusian anthroponymy and toponymy]. Minsk, Mastatskaya litaratura Publ., 1998, pp. 233–238 (In Belarusian).
14. Tselesh M. Lexical commentary. *Khmary nad Bats'kaushchynay* [Clouds over the Fatherland]. New York, BINIM Publ., 1995, pp. 263–291 (In Belarusian).
15. Vysotskaya N. F. Dictionary of rarely used words and special terms. *Temporny zhyvapis Belarusi kantsa XV–XVIII stagoddzyau* [Tempera painting of Belarus of the late XV–XVIII centuries]. Minsk, Dzyarzhauny mastatski muzey Belarusi Publ., 1986, pp. 201–205 (In Belarusian).
16. Gartny Ts. Explanations of some words. *Soki tsaliny* [Juices of virgin lands]. Minsk, Yunost' Publ., 1993, pp. 443–445 (In Belarusian).
17. Korshunava A. F. *Pomniki starazhytnay belaruskay pis'mennastsy* [Monuments of ancient Belarusian writing]. Minsk, Navuka i tekhnika Publ., 1975, pp. 227–233 (In Belarusian).
18. *Antalogiya belaruskay paezii* [Anthology of Belarusian poetry] / ed. R. Borodulin [et al.]. Minsk, Mastatskaya litaratura Publ., 1993, vol. 1, pp. 604–610 (In Belarusian).
19. Stankevich A. From Lituaniisms in the Belarusian language. *Kalos'se* [Colossus], 1938, no. 4 (17), pp. 225–226 (In Belarusian).
20. Anichenko V. V., Verkhov P. V., Zhuravsky P. V. Dictionary to texts written in Latin. *Khrestamatiya pa gistoryi belaruskay movy* [Anthology on the history of the Russian language]. Minsk, Vydavetstva AN BSSR, 1962, part 2, pp. 319–323 (In Belarusian).

Інфармацыя пра аўтара

Самахавец Вольга Іванаўна – выкладчык кафедры беларускай філалогіі. Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт (220006, г. Мінск, вул. Свядлова, 13а, Рэспубліка Беларусь). E-mail: sysaolga@yandex.ru

Information about the author

Samakhavets Volha Ivanovna – Lecturer, the Department of Belarusian Philology. Belarusian State Technological University (13a, Sverdlova str., 220006, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: sysaolga@yandex.ru

Пасцуніў 24.05.2023